

ИЗВЈЕШТАЈ

*о оцјени подобности студента, теме и испуњеност услова за
менторство за израду докторске дисертације / докторског
умјетничког рада¹*

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ													
Орган који је именовао комисију: Научно-наставно вијеће Факултета политичких наука													
Датум именовања комисије: 16. јун 2025.године													
Број одлуке: Одлука број 08/3.866-7/25 од 16.06.2025. године													
Чланови комисије ² :													
1.	<table><tr><td>Милошевић Шошо Биљана</td><td>Редовни професор</td></tr><tr><td>Презиме и име</td><td>Звање</td></tr><tr><td colspan="2">Социологија / Посебне социологије</td></tr><tr><td colspan="2">Научно поље и ужа научна/умјетничка област</td></tr><tr><td>Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву</td><td>Предсједник</td></tr><tr><td>Установа у којој је запослен/а</td><td>Функција у комисији</td></tr></table>	Милошевић Шошо Биљана	Редовни професор	Презиме и име	Звање	Социологија / Посебне социологије		Научно поље и ужа научна/умјетничка област		Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву	Предсједник	Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији
Милошевић Шошо Биљана	Редовни професор												
Презиме и име	Звање												
Социологија / Посебне социологије													
Научно поље и ужа научна/умјетничка област													
Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву	Предсједник												
Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији												
2.	<table><tr><td>Перић Ромић Ранка</td><td>Редовни професор</td></tr><tr><td>Презиме и име</td><td>Звање</td></tr><tr><td colspan="2">Социологија / Посебне социологије</td></tr><tr><td colspan="2">Научно поље и ужа научна/умјетничка област</td></tr><tr><td>Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци</td><td>Члан</td></tr><tr><td>Установа у којој је запослен/а</td><td>Функција у комисији</td></tr></table>	Перић Ромић Ранка	Редовни професор	Презиме и име	Звање	Социологија / Посебне социологије		Научно поље и ужа научна/умјетничка област		Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци	Члан	Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији
Перић Ромић Ранка	Редовни професор												
Презиме и име	Звање												
Социологија / Посебне социологије													
Научно поље и ужа научна/умјетничка област													
Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци	Члан												
Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији												
3.	<table><tr><td>Јанковић Александар</td><td>Ванредни професор</td></tr><tr><td>Презиме и име</td><td>Звање</td></tr><tr><td colspan="2">Социологија / Теоријска социологија</td></tr><tr><td colspan="2">Научно поље и ужа научна/умјетничка област</td></tr><tr><td>Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци</td><td>Члан</td></tr><tr><td>Установа у којој је запослен/а</td><td>Функција у комисији</td></tr></table>	Јанковић Александар	Ванредни професор	Презиме и име	Звање	Социологија / Теоријска социологија		Научно поље и ужа научна/умјетничка област		Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци	Члан	Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији
Јанковић Александар	Ванредни професор												
Презиме и име	Звање												
Социологија / Теоријска социологија													
Научно поље и ужа научна/умјетничка област													
Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци	Члан												
Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији												
4.	<table><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>Презиме и име</td><td>Звање</td></tr></table>			Презиме и име	Звање								
Презиме и име	Звање												

¹ У даљем тексту „дисертација / умјетнички рад“.

² Чланови Комисије морају испуњавати минималне услове у складу са чланом 31 [Правила студирања на трећем циклусу студија од септембра 2022. године](#) и чланом 3 [Правила о измјенама и допунама Правила студирања на трећем циклусу студија од фебруара 2023. године](#).

Научно поље и ужа научна/умјетничка област	
Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији
5.	
Презиме и име	Звање
Научно поље и ужа научна/умјетничка област	
Установа у којој је запослен/а	Функција у комисији

2. ПОДАЦИ О СТУДЕНТУ					
Име, име једног родитеља, презиме: Иван (Тони) Додиг					
Датум рођења: 28.12.1989. године					
Мјесто и држава рођења: Мостар, Босна и Херцеговина					
2.1. Студије првог циклуса или основне студије или интегрисане студије					
Година уписа:	2010.	Година завршетка:	2016.	Просјечна оцјена током студија:	8.17
Универзитет: Универзитет EDUCONS					
Факултет/Академија: Факултет за спорт и туризам Нови Сад					
Студијски програм: Менаџмент и бизнис у туризму					
Стечено звање: Дипломирани менаџер					
2.2. Студије другог циклуса или мастер студије					
Година уписа:	2020.	Година завршетка:	2023.	Просјечна оцјена током студија:	9.12
Универзитет: Универзитет „Џемал Биједић“ у Мостару					
Факултет/Академија: Економски факултет					
Студијски програм: Менаџмент у културном туризму					
Назив завршног рада другог циклуса или мастер тезе, датум одбране:					
Утјецај религијског догађаја на дестинацију ходочашћа – студија случаја Младифест у Међугорју					
Ужа научна/умјетничка област завршног рада другог циклуса или мастер тезе:					
Посебне социологије / Менаџмент					
Стечено звање: Магистар менаџмента у културном туризму					

2.3. Студије трећег циклуса					
Година уписа:	2023.	Број ECTS бодова остварених до сада:	60	Просјечна оцјена током студија:	9.20
Факултет/Академија: Факултет политичких наука					
Студијски програм: Интердисциплинарни докторски студиј друштвених наука: Истраживачка област Социологија					
2.4. Приказ научних, стручних односно умјетничких радова студента					
Р. б.	Основни подаци о научном раду			Цитатна база	
Навести појединачно радове, уколико их студент има, са навођењем DOI бројева, односно концерте / снимљена дјела.					
Додати потребан број редова. Користити исти стил за навођење свих референци у 2.4.					
1.	Stamenković, I., Dodig, I. , Vukojević, D. (2024). Impact Analysis of Religious Events: Medjugorje as a Pilgrimage Destination. <i>International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage</i> , 12(2), 52-66. doi.org/10.21427/spra-3889			SCOPUS	
2.	Dodig, I. (2024). Prostori hodočašća u Bosni i Hercegovini. U Z.Kuburić i Lj.Čumura (Pri.). <i>Kultura hodočašća: zbornik radova / 24. međunarodna konferencija</i> (str. 263-270). Centar za empirijska istraživanja religije & Porodični razgovori.				
3.	Dodig, I. , Vukojević, D., Stamenković, I. (2023). Uticaj turizma na transformaciju prostora: Analiza slučaja Međugorje. U <i>Zbornik radova: XII Međunarodna konferencija Jahorinski poslovni forum '23</i> (str. 424-435). Ekonomski fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu.				
4.	Dodig, I. , Šetka, A., Ivanković, M. (2022). Osnovne značajke turizma sportske nostalgije. <i>ET²eR – ekonomija, turizam, telekomunikacije i računarstvo</i> , 4(2), 32-37.			ERIH PLUS	
5.	Dodig, I. (2022). The most significant events in Croatia in the relations of international tourism and media from 1963 to 1973. <i>Jozac Academic Voices (JAV)</i> , 2, 77-79. https://doi.org/10.57040/av.vi.248				
6.	Dodig, I. , Pavlović, I. (2021) Wiki u funkciji informiranja turista na internetu. <i>Univerzitetska hronika</i> , 13(2), 43-48.			EBSCO	
7.	Dodig, I. (2019). Značaj turističkog novinarstva u formiranju imidža destinacije. <i>Medijski dijalozi</i> , 12(34), 31-37.			ERIH PLUS	
Оцјена релевантности научне, стручне односно умјетничке активности студента за предложену тему дисертације / умјетничког рада:					
Иван Додиг дипломирао је менаџмент и бизнис у туризму у Новом Саду, док је у Мостару магистрирао менаџмент у културном туризму. Тренутно је докторанд Интердисциплинарног студија друштвених наука Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци за истраживачку област Социологија. Оснивач је Медитеранског центра за одрживи развој, те покретач и технички уредник интердисциплинарног научно-стручног часописа <i>Одрживост</i> (ISSN: 2831-1701). Остварио је академске мобилности и боравке на универзитетима у Словачкој, Турској и Хрватској. Објављивао је научне и стручне радове у часописима, те судјеловао на домаћим и међународним конференцијама. Био је гостујући уредник посебног издања часописа <i>International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage</i> (ISSN: 2009-7379; SCOPUS). Његов научни и стручни интерес обухвата подручја туризма (посебни облици туризма, дестинацијско управљање, религијски туризам и ходочашћа) и					

социологије (рурална социологија, социологија простора, социологија религије, социологија одрживости и социологија туризма). Има вишегодишње радно искуство у сектору високог образовања.

У објављеним радовима кандидат се посебно интересује за област религијског туризма, истражујући његов утицај на појединца, кроз религијско искуство, као и на социопросторну трансформацију локалних заједница у којима се налазе мјеста религијског ходочашћа. Примарни циљ већине проведених истраживања, које је кандидат да сада спровео и публиковао у научним часописима и зборницима, јесте истраживање тиме и објашњење утицаја вјерског догађања на дестинацију самог ходочашћа. Приликом раније проведених истраживања, која су већ објављена у научним публикацијама, кандидат показује завидно методолошко знање, када су у питању различите технике прикупљања истраживачких података. Спроводио је теренска истраживања, користећи се квантитативним и квалитативним методама за прикупљање података, као и секундарном грађом, истраживаном у архивима и институцијама локалне заједнице. Наведено кореспондира са предметом предложене докторске дисертације што чини кандидата оспособљеним за истраживање задане проблематике, а предложену тему релевантном због недостатка сличних истраживања у нашем академском окружењу.

Кандидат је члан Удружења географа у Босни и Херцеговини, те извршног одбора Хрватске удруге туристичких новинара и писаца у туризму са сједиштем у Загребу. Стручњак је на листи Агенције за развој високог образовања и осигурања квалитете Босне и Херцеговине, те члан комисија за акредитацију високошколских установа и студијских програма из подручја друштвених наука. Добитник је посебног признања Збора туристичких новинара Хрватског новинарског друштва и Хрватске удруге туристичких новинара и писаца у туризму за посебан допринос афирмацији путописа и туристичког новинарства. Активно говори енглески језик.

Да ли студент испуњава прописане услове?

☒ ДА

☐ НЕ

3. ПОДАЦИ О ПРВОМ МЕНТОРУ

Име и презиме: Душко Трнинић

Академско звање: Редовни професор

Научно поље и ужа научна/умјетничка област: Социологија / Посебне социологије

Матична институција стицања избора у звање: Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци

Биографија (до 300 ријечи):

Душко Трнинић је редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, ангажован за социолошку групу предмета. Подручја његовог интересовања су међурелигијски и интеркултурални односи у Босни и Херцеговини, као и студије из области идентитета, маргинализованих друштвених група, популарне културе и културне анималистике. Током своје академске каријере учествовао је у раду више домаћих и међународних научних конференција, те је био члан истраживачких тимова у неколико научноистраживачких пројеката. У домаћим и међународним часописима објавио је више научних радова, који покривају подручја његовог интересовања. Објавио је књиге *Животне приче са друштвене маргине (прилог социологији инвалидитета)* (2024), *Животињски заокрет у социологији и хуманистици (о животињама и њиховим правима)* (2024), *Религија у огледалу времена: Прилози социологији секуларизације* (2018) и *Религија пред изазовима глобализације* (2010), као и приручник о новим религијским покретима (2008). На Универзитету у Бањој Луци биран је у сва академска звања. Члан је Српског социолошког

друштва у Београду, док тренутно обавља дужност предсједавајућег предсједништва Социолошког друштва Републике Српске.		
Радови из научне/умјетничке области којој припада приједлог теме дисертације / умјетничког рада:		
Р. б.	Навести појединачно радове, са навођењем DOI бројева, односно концерте / снимљена дјела. Додати потребан број редова. Користити исти стил за навођење свих референци.	Цитатна база
1.	Trninić, D. (2023). Društvenopolitičke implikacije etnokonzefionalizma – primjer Bosne i Hercegovine. <i>Sineza: Časopis za humanističke i društvene nauke</i> , 4(2), 23–41. https://doi.org/10.7251/SIN2302002T	ERIH PLUS
2.	Трнинић, Д. (2022). Политичност савремене културе и умјетности: Негација већинске и(ли) афирмација мањинске културе. <i>Социолошки годишњак</i> , 17, 35–48. https://doi.org/10.5937/socgod17-41849	ERIH PLUS
3.	Trninić, D. (2022). Istraživanje socijalnih, demografskih, materijalnih i kulturnih aspekata života studenata/studentkinja javnih univerziteta u Republici Srpskoj. <i>Politeia</i> , 12(24), 11–31. https://doi.org/10.5937/politeia0-37901	ERIH PLUS
4.	Trninić, D. (2017). Religijski fundamentalizam: Vraćanje tradiciji modernim sredstvima. <i>Religija i tolerancija. Časopis Centra za empirijska istraživanja religije</i> , 15(27), 31–44. https://ceeol.com/search/article-detail?id=1228928	ERIH PLUS
5.	Трнинић, Д. (2016). Културна хомогенизација – између мекдоналдизације и превођења у локални контекст. <i>Социолошки годишњак</i> , 11, 103–119. https://doi.org/10.5937/SocGod1611103T	ERIH PLUS
Да ли ментор испуњава прописане услове? ³		☒ ДА ☐ НЕ

4. ПОДАЦИ О ДРУГОМ МЕНТОРУ		
Име и презиме:		
Академско звање:		
Научно поље и ужа научна/умјетничка област:		
Матична институција стицања избора у звање:		
Биографија другог ментора (до 300 карактера):		
Радови из научне/умјетничке области којој припада приједлог теме докторске дисертације:		
Р. б.	Навести појединачно радове са навођењем DOI бројева, односно концерте / снимљена дјела. Додати потребан број редова. Користити исти стил за навођење свих референци.	Цитатна база
1.		Изабери ...

³ У складу са члановима 29 и 30 [Правила студирања на трећем циклусу студија, септембра 2022. године](#).

2.		Изабери ...
3.		Изабери ...
4.		Изабери ...
5.		Изабери ...
Да ли други ментор испуњава прописане услове? ⁴		☐ ДА ☐ НЕ

5. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ТЕМЕ И ПРОГРАМА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ / УМЈЕТНИЧКОГ РАДА⁵

Орган који је именовао комисију: Научно-наставно вијеће Факултета политичких наука

Датум именовања комисије: 16. јун 2025. године

Број одлуке: Одлука број 08/3.866-7/25 од 16.06.2025. године

Навести титулу, име и презиме, институција чланова комисије

1. Проф. др Биљана Милошевић Шошо, ужа научна област Посебне социологије, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (предсједник комисије);
2. Проф. др Ранка Перић Ромић, ужа научна област Посебне социологије, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци (члан);
3. Проф. др Александар Јанковић, ужа научна област Теоријска социологија, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци (члан).

Јавном представљању присуствовао први и/или други ментор⁶

☒ ДА

☐ НЕ

6. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

6.1. Формулација назива дисертације / умјетничког рада: (наслова)

Религијски туризам и социопросторна трансформација – студија случаја општине Читлук

Да ли је наслов дисертације / умјетничког рада: подобан?

☒ ДА

☐ НЕ

6.2. Научно поље и ужа научна/умјетничка област

Социологија / Посебне социологије

Да ли су научно поље и ужа научна/умјетничка област исти као код првог ментора/другог ментора?

☒ ДА

☐ НЕ

6.3. Предмет истраживања

Религијски туризам у одређеној мјери обликује економске показатеље, друштвено-културне односе, те околишно-просторне чиниоце дестинација у којима се развија, стога његово проучавање представља интердисциплинарни истраживачки изазов. Проблематика истраживања фокусира се

⁴ У складу са чланом 29 или 30 [Правила студирања на трећем циклусу студија, септембра 2022. године.](#)

⁵ У складу са чланом 32 [Правила студирања на трећем циклусу студија, септембра 2022. године.](#)

⁶ У складу са чланом 32 [Правила студирања на трећем циклусу студија, септембра 2022. године.](#)

на анализу економских, социокултурних и околишно-просторних учинака религијског туризма на општину Читлук као локалну заједницу. Како резултати истраживања нису једнозначни, кључно је, у складу с циљевима одрживог развоја, процијенити њихове учинке у циљу смањивања негативних, а постицања позитивних аспекта развоја локалне заједнице. Истраживања трансформацијских процеса под утицајем религијског туризма и ходочашћа у општини Читлук углавном су сегментарног карактера, јер се баве социјалним простором, тиме не пружају свеобухватан увид у дубинске процесе трансформације, који су обликовали локалну заједницу. Стога истраживања темељена на актуалним подацима и савременим методама, омогућавају јаснији увид у феноменологију и динамику социопросторне трансформације општине Читлук, те придоносе разумијевању ширих социјалних, економских и културних утицаја религијског туризма.

Да ли је предмет истраживања релевантан и у складу са предложеним насловом?

☒ ДА

☐ НЕ

6.4. Релевантност и савременост коришћених референци и литературе са списком литературе

Током припреме Пријаве приједлога теме докторске дисертације, кандидат је користио више научних референци, које су публиковане у истакнутим научним часописима, зборницима са међинародних научних скупова, као и научним књигама и монографијама, објављеним код реномираних издавача. Већина кориштених текстова публикована је у научним часописима, који су индексирани у релевантним међународним цитатним базама. Кориштена литература је савремена, те у потпуности одговара постављеном предмету истраживања и називу докторске дисертације. Будући да феномен утицаја религијског туризма на дестинацију ходочашћа није довољно истраживана тема у домаћој социологији и друштвеним наукама, већина кориштене и предложене литературе је на енглеском језику. Узимајући у обзир кориштене и предложене референце, сматрамо да је кандидат врло добро приступио предистраживањима наведене теме, као и одабиру литературе.

Да ли су коришћена литература и референце релевантне у погледу обима, садржаја и савремености.

☒ ДА

☐ НЕ

6.5. Циљеви истраживања

Основни циљ истраживања је испитивање и разумијевање утицаја религијског туризма на социопросторну трансформацију локалних заједница са посебним фокусом на општину Читлук. Поред основног, постављени су и специфични циљеви истраживања: (1) истражити демографске, економске и културне промјене у локалној заједници под утјецајем развоја религијског туризма; (2) уочити просторне промјене у смислу инфраструктуре, смјештајних капацитета и просторне организације насеља, и (3) препознати изазове и потенцијале за одрживи развој дестинације религијског туризма.

Да ли су циљеви истраживања јасно дефинисани и усклађени са предметом истраживања?

☒ ДА

☐ НЕ

6.6. Хипотеза истраживања: главна и помоћне хипотезе⁷

Главна хипотеза: Развој религијског туризма има значајан утицај на социопросторну трансформацију локалних заједница мијењајући њихову друштвену структуру, економску динамику и просторни развој.

Помоћне хипотезе:

⁷ Попуњава се само за научни докторат.

- (1) Религијски туризам у Међугорју довео је до демографских промјена у општини Читлук и прилагођавања локалног становништва новим економским активностима.
- (2) Развој религијског туризма позитивно утиче на локални економски развој, при чему се повећавају капацитети привредних субјеката за пружање услуга везаних за ходочашћа.
- (3) Интензиван развој смјештајних и угоститељских капацитета у Међугорју узрокује просторну експанзију насеља и трансформацију руралног пејзажа општине Читлук.
- (4) Религијски туризам у општини Читлук попримио је међународни значај, те утицао на трансформацију религијског живота у заједници.
- (5) Урбанизација и раст туристичке инфраструктуре због ходочашћа резултира повећаним притиском на околину и природне ресурсе општине Читлук.

Да ли је хипотеза истраживања јасно дефинисана?

☒ ДА

☐ НЕ

6.7. Очекивани резултати

Истраживање пружа конкретне смјернице за унапређење управљања дестинацијом религијског туризма кроз просторно планирање, одрживо управљање ресурсима и побољшавање туристичке инфраструктуре. Налази истраживања могу помоћи локалним властима у доношењу стратешких одлука које укључују економске користи и очување аутентичности локалне заједнице, чиме се обезбјеђује дугорочна одрживост развоја Међугорја и ширег подручја општине Читлук. Посебан допринос огледа се у развоју модела управљања сезонским осцилацијама броја посјетилаца. Тиме се може спријечити прекомјерна туристификација и деградација локалног простора, уз истовремено јачање квалитета туристичког доживљаја. Додатно, резултати истраживања могу помоћи у побољшавању туристичке понуде кроз развој нових садржаја који ће обогатити искуство ходочасника и других посјетилаца. Предложени модели и стратегије могу се примијенити и у другим дестинацијама религијског туризма које се суочавају са сличним изазовима у погледу инфраструктуре, очувања идентитета и управљања туристичким токовима. Тиме се отвара простор за трансфер знања и добре праксе, чиме ово истраживање добија ширу примјенљиву вриједност у сектору религијског туризма. Истраживање значајно доприноси развоју социолошке науке у Босни и Херцеговини, посебно у контексту утемељења и јачања поддисциплина – социологије туризма и социологије одрживости. Анализом социопросторне трансформације општине Читлук под утицајем религијског туризма, рад проширује постојећа знања о друштвеним процесима у туристичким дестинацијама те пружа методолошки оквир за даљња социолошка истраживања у овом подручју. Посебно се истиче допринос разумијевању религијског утјецаја дестинације религијског туризма и ходочашћа на вјернике и саму религијску заједницу.

Један од кључних практичних доприноса овог истраживања је креирање базе података која ће служити као референтни оквир за будуће истраживаче, надлежне институције, туристичке организације и локалну заједницу. Ова база ће садржавати релевантне податке о демографским промјенама, економским учинцима и социокултурним аспектима туризма, чиме ће омогућити дубљу анализу трендова и олакшати доношење одлука. Тиме се резултати истраживања могу користити у креирању јавних политика у области туризма и одрживог развоја. Локални и регионални доносиоци одлука могу их користити за осмишљавање мјера које подржавају уравнотежен развој туризма, спрјечавају негативне посљедице просторне оптерећености и осигуравају дугорочну корист за локалну заједницу. На темељу истражених социолошких аспеката, могуће је предложити моделе партиципативног управљања туризмом који укључују локално становништво у доношење одлука и јачају социјалну кохезију унутар заједнице.

Да ли је образложен научни/ умјетнички значај и/или потенцијална примјена очекиваних резултата?

☒ ДА

☐ НЕ

6.8. План рада и временска динамика

План рада подијељен је у четири фазе:

(1) Преглед релевантне литературе и доступних података о предмету истраживања (4-6/2025): Прва фаза истраживања фокусира се на теоријски оквир и анализу постојећих података како би се успоставила основа за даљњи рад. У овом периоду врши се преглед радова, књига, студија и докумената који се односе на религијски туризам, социопросторну трансформацију и економски развој локалних заједница. Ова фаза подразумева и идентификацију методолошког приступа истраживању те избор истраживачких техника које ће се примјењивати у емпиријском дијелу студије;

(2) Прикупљање података (6-9/2025): У другој фази истраживања проводи се кабинетско и теренско истраживање с циљем прикупљања података потребних за тестирање постављених хипотеза. Користиће се комбинирани методе прикупљања података. Потом се прикупљају статистички подаци релевантни за истраживање, укључујући пописе становништва, економске показатеље, туристичка кретања и просторну документацију општине Читлук;

(3) Обрада и анализа прикупљених података (10/2025-2/2026): Трећа фаза истраживања фокусира се на анализу прикупљених података како би се дошло до поузданих закључака. Статистичка дескриптивна анализа обухватиће демографске и економске показатеље. Снимљене фотграфије ће се упоредити с архивским те из њих извући закључци о просторним промјенама. На крају ове фазе, провест ће се корелацијска анализа између развоја туризма и социоекономских промјена у локалној заједници, чиме ће се омогућити тестирање постављених истраживачких хипотеза;

(4) Израда докторске дисертације (3-9/2026): Завршна фаза истраживања подразумева систематизацију налаза и њихову интерпретацију кроз писање докторске дисертације. У овој фази резултати истраживања биће презентирани кроз теоријске и емпиријске налазе који ће бити повезани у кохерентну цјелину. Након првобитне израде текста дисертације, рад ће бити подвргнут рецензији и потребним ревизијама у сарадњи с ментором. Посљедњи корак укључује припрему за одбрану дисертације, што подразумева израду презентације кључних налаза и дискусију са комисијом.

Да ли су предложени одговарајући план рада и временска динамика израде дисертације?

☒ ДА

☐ НЕ

6.9. Материјал и методологија рада

Током израде рада провешће се теоријско и емпиријско истраживање које ће се међусобно надопуњавати с циљем постизања цјеловитог разумијевања истраживаног проблема. Њихова ће интеграција омогућити свеобухватан, лонгитудиналан увид у процесе социопросторне трансформације општине Читлук под утицајем религијског туризма. Истраживање је тематски смјештено унутар одређене просторне границе и кроз постављен временски оквир можемо га посматрати као студију случаја.

Кабинетско истраживање представља методу прикупљања података која се темељи на анализи постојећих извора и материјала. У оквиру овог приступа истражиће се секундарни подаци, односно информације које су већ претходно прикупљене, обрађене и објављене од стране других истраживача, институција или релевантних организација. Такви извори обухватају научне радове, књиге, извјештаје, стручне чланке, документе, статистичке податке, архивску грађу, службене публикације, као и медијске изворе попут новина, часописа и интернетских страница. Помоћу кабинетског истраживања анализираће се, интерпретирати и синтетизирати постојеће информације како би се стекли нови увиди, упоредили различити подаци и одговорило на постављена истраживачка питања.

Поред општих научних методе, као што су методе индукције и дедукције, анализе и синтезе, дескриптивне методе, фокус у истраживању биће на анализи садржаја различитих докумената. Истраживање промјена у структури становништва темељиће се на анализи пописа презимена школске дјеце у раздобљу од 1981. до 2021. године, у десетогодишњим интервалима (1981., 1991., 2001., 2011. и 2021.), како би се уочили дугорочни трендови и обрасци демографских промјена.

Дескриптивна статистика послужиће као основни алат за приказ и анализу података, те ће у одређеним дијеловима, представљати довољан извор за доношење закључака, нарочито када је ријеч о идентификацији општих трендова. Послужиће као полазиште за евентуалну даљњу статистичку обраду, уколико се укаже потреба за дубљим тестирањем повезаности међу варијаблама. На тај начин, дескриптивна статистика ће играти кључну улогу у структурирању, тумачењу и презентацији резултата истраживања, чинећи их јаснијим и доступнијим широј публици.

Када је у питању истраживање просторних промјена, уз анализу просторне документације, користиће се картографска метода, употреба карата као извора информација, положаја објеката, њиховој величини, ступњу дифузије различитих феномена и сл.

У различитим аспектима истраживања примјењиваће се компаративно-историјска метода с циљем развоја ширих објашњења друштвених процеса кроз вријеме и простор. Ова метода омогућиће уочавање образаца промјена и континуитета, те ће се користити у анализи просторног развоја, економских трансформација, демографских кретања и културних динамика локалне заједнице. Поређењем података и феномена из различитих временских раздобља, истраживање ће тежити разумијевању узрочно-посљедичних веза и утицаја развоја религијског туризма на дугорочне процесе социопросторне трансформације.

Под теренским истраживањем провешће се фотодокументовање истраживаног простора у контексту социопросторних промјена условљених развојем религијског туризма. Фотографије ће обухватити важне урбане, културне и религијске тачке, као и инфраструктурне објекте, те насеља, како би се омогућило визуално праћење промјена у простору, биљежећи трансформације у изгледу, функционалности и кориштењу простора, те помоћи у препознавању негативних или позитивних утјецаја религијског туризма на локалну заједницу. Провешће се рефотографисање (Rogers et al., 1984; Chen, J. et al., 2021; Schaffland & Heidemann, 2022), односно снимање фотографија истих локација у различитим временским интервалима с циљем документовања временских промјена у простору, успоређујући претходне и нове снимке кроз анализу еволуције простора током времена. Рефотографисање проводиће се у периодима који одговарају значајним фазама развоја религијског туризма (нпр. прије и након изградње нових туристичких објеката, инфраструктуралних интервенција или промјена у кориштењу јавних простора). Комбинација фотодокументовања и рефотографисања омогућиће дубинско разумијевање социопросторне динамике узроковане растућим туристичким токовима, али и пружити конкретне визуалне доказе који ће бити од помоћи у даљњим анализама. На темељу ових фотографија, биће могуће јасније процијенити учинковитост досадашњих политика просторног планирања, као и предложити смјернице за будући развој.

Да ли су предвиђени материјал и методологија рада одговарајући?	☒ ДА	☐ НЕ
6.10. Мјесто, лабораторија и опрема за експериментални рад⁸		
Да ли су предвиђени одговарајуће мјесто, лабораторија и опрема за експериментални рад?	☐ ДА	☐ НЕ

⁸ Попуњава се само за научни докторат.

Да ли је планирана сарадња са другим институцијама у земљи и иностранству?	☐ ДА	☒ НЕ
Да ли је тема подобна?	☒ ДА	☐ НЕ

6. ЗАКЉУЧАК

Да ли студент испуњава прописане услове?	☒ ДА	☐ НЕ
Да ли је тема подобна?	☒ ДА	☐ НЕ
Да ли први ментор испуњава прописане услове?	☒ ДА	☐ НЕ
Да ли други ментор испуњава прописане услове?	☐ ДА	☐ НЕ

Мјесто и датум: Источно Сарајево и Бањалука, 7. јули 2025. године

Проф. др Биљана Милошевић Шошо,
редовни професор, с.р.

Предсједник комисије

Проф. др Ранка Перић Ромић, редовни
професор, с.р.

Члан

Проф. др Александар Јанковић, ванредни
професор, с.р.

Члан

Име и презиме, титула и звање

Члан

Име и презиме, титула и звање

Члан

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије дужан је да у извјештај унесе образложење, то јест разлоге због којих не жели да потпише извјештај.

У прилогу извјештаја доставити:

1. Одлука Умјетничко-научно-наставног / научно-наставног вијећа чланице Универзитета о именовању комисије за оцјену подобности студента, теме и испуњеност услова за менторство;
2. Одлука Умјетничко-научно-наставног / научно-наставног вијећа чланице Универзитета о усвајању извјештаја комисије за оцјену подобности студента, теме и испуњеност услова за менторство;
3. Пријава приједлога теме докторске дисертације – Образац 1;
4. Извјештај комисије за оцјену подобности студента, теме и испуњеност услова за менторство – Образац 2.